Satamaoperaattorit ry LAUSUNTO

21.2.2025

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi (HE 205/2024 vp)

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto tässä asiassa.

CER-DIREKTIIVI

Pidämme hyvänä lähtökohtana, että CER-direktiivin niveltämisessä Suomen oikeusjärjestelmään otetaan huomioon Suomen huoltovarmuusjärjestelmä. Ylimääräisiä hallinnollisia rasitteita tulee välttää.

SATAMIEN TURVALLISUUSSELVITYKSET

Venäjän hyökkäyssodan ja lisääntyneen kansainvälisen rikollisuuden vuoksi satamien turvallisuusselvitysten käyttöönotto on tarkoituksenmukainen toimenpide satamien turvallisuuden parantamisessa.

Turvatoimilain 4 §

Liikenne- ja viestintävirastolle kuuluu luontevasti tehtävä osallistua niiden tehtävien määrittelyyn, joihin turvallisuusselvityksen hakeminen on aiheellista. Satamaoperaattorit ry on valmis antamaan asiassa asiantuntija-apua.

Turvatoimilain 7 g § (hallituksen esityksen sivut 118 – 120 ja 163-165)

1 ja 2 momentti

Pidämme tarkoituksenmukaisena hallituksen esityksen periaatetta, että turvallisuusselvitysten hakijana toimii satamanpitäjä eivätkä kaikki satamassa toimivat satamaoperointiyritykset, jotka joutuisivat hakeutumaan suojelupoliisin turvallisuusselvitysasiakkaaksi, kukin erikseen. Tämä hakuprosessin keskittäminen on tärkeää sekä hallinnollisen taakan keventämiseksi että yhdenmukaisen soveltamiskäytännön varmistamiseksi.

Lakiesityksen 7 g §n 1 momentin 2 kohdassa todetaan, että turvallisuusselvitystä on haettava henkilöstä, joka saa ”sellaisen käyttöoikeuden sataman turvallisuuden kannalta kriittiseen lastin käsittelyä tai sataman valvontaa koskevaan tietojärjestelmään, joka mahdollistaa tietojen lukemisen ja niiden muuttamisen muuten kuin yksittäistä työtehtävää tai tietojärjestelmän teknistä ylläpitoa varten.”

Pidämme hallituksen esitykseen kirjattua rajausta tarkoituksenmukaisena. Turvallisuusselvitys tulee rajoittaa niihin henkilöihin, joilla on oikeus pääkäyttäjäoikeuksin muokata turvallisuuden kannalta olennaisia tietoja. Mikäli myös katseluoikeus johtaisi turvallisuusselvitykseen, joutuisi periaatteessa jokainen ahtaajakin turvallisuusselvityksen piiriin, koska työkoneissa on tiedot, mille alueelle esimerkiksi tietty lastiyksikkö siirretään. Yleensä lastiyksiköiden sisältöä ei pääse tarkastelemaan katseluoikeudella.

Satamaoperointiyritysten toiminnanohjausjärjestelmät (eli tuotannonohjaus-järjestelmät) ovat satamaoperointiyrityksen kriittisimpiä tietojärjestelmiä. Sataman suuryksikköliikenne (kontit, rekat, perävaunut) keskeytyy välittömästi, mikäli toiminnanohjausjärjestelmän toiminta lakkaa. Sen vuoksi toiminnanohjausjärjestelmät tilataan vain erittäin laadukkaiksi tunnetuilta kansainvälisiltä yrityksiltä. Toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen satamaoperointiyritykseen kestää noin 5 vuotta. Järjestelmän toimintavarmuuden ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää, että tietojärjestelmän toimittajalla on vapaa pääsy toiminnanohjausjärjestelmän yksityiskohtiin, kuten lastitietoihin ja kulunvalvontaan. Suomalaisen turvallisuusselvityksen teettäminen tällaisilta ulkomaisten tietojärjestelmätoimittajien työntekijöiltä ei ole realistista, joten *pidämme hyvänä, että järjestelmätoimittajien työntekijät on rajattu selvittämisvelvoitteen ulkopuolelle.*

Lastitiedot ovat satamaoperointiyritysten tietojärjestelmissä. Satamaoperointiyrityksiä Suomessa toimii noin 50. Satamanpitäjälle yksityiskohtaisia lastitietoja ei lähtökohtaisesti toimiteta.
Kyseisten yritysten tulee yhteistoiminnassa satamanpitäjän kanssa arvioida oman yrityksensä turvallisuusselvitettävät henkilöt ja luovuttaa näiden henkilöiden tiedot satamanpitäjälle.

6 momentti

Hallituksen esityksen kirjaus on hyvä. On olennaisen tärkeää säätää laissa, että satamanpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa työnantajalle turvallisuusselvityksissä ilmenneitä tietoja, jotta työnantaja voi tehdä työsuhdetta koskevia ratkaisuja.

Helsingissä 21. helmikuuta 2025

Satamaoperaattorit ry

Juha Mutru
toimitusjohtaja

Kimmo Lehtinen
johtaja